



**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Æque contra easdem Thomisticas prædeterminatiuas præfinitiones
Hispaniæ Academiæ reliquæ pro nobis pugnarunt: vbi de delatione S.
Inquisit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

mos numerandi: idque eo animo, atque consilio, ut vnam virtutem spectantes sincere, & seuerè iudicarent: quod credo sentient docti omnes, qui similem animum, & diligentiam ad iudicandum attulerint. Exit igitur alterum, quod à tua dominatione illustrissima oblectemus: ut, si quid in illis propositionibus, quæ à nostris Doctoribus indicatæ sunt, ab aliquo desideretur, agat cum sua sanctitate, utrumque ab hac Academiâ referatur, ut rationes reddantur singulorum, & sanctorum, scholasticorumque testimonis confirmetur, &c. Mag. Petr. Ruiz, Mag. Rector, Doct. Caluo Doct. Mexino ex decreto Rectoris, & Collegij M. Eugenius Perez.]

11. Nec bistolium ea doctrina in Molina & Vasq. probata Complutensis vniuersitati fuit. Siquidem post vtramque datam approbationem die 5. Aprilis anno 1599. opusculum librum Parisi Francisci Suarez, in quo de Scientia methodica opusculum esse, ex supremi Regij Cancellæ Senatus decreto illidem fere Doctoribus, à quibus in Valquio doctrina eadem laudata fuerat anno 1597. laudata rursus, atque tanquam apud Sanctos Augustinum, & Thomam prædicata est: cui Censura Doct. Ludouici Montefinos Primarius in Cathedra Sancti Thom. Professor subscripsit. Et sane præter Professores Theologos, & reliquos Complutenses eius temporis referendos Doctores ante annum 1630. nemo vquam fuit (exipio Dominicanos, qui in Cathedris illis duabus suo ordini à duce Lemne fundatis anno 1612. legerunt, qui Thomistis prædeterminatiis præfinitionibus non fuerit aduersatus. Item Montefinos nostram hanc eandem doctrinam docuit a. 2. in 1.2. q. 19. art. 2. d. 10. q. 3. *Ad confirmat. Duran. q. 1. art. 3. d. 3. q. 1. n. 44.* sicut & docuerat eius quondam Academiæ Professor Illustriss. Ludouicus Tena Episcopus Dusseldensis in Epist. ad Hebræos cap. 4. difficult. 6. c. 1. in litteræ expositione n. 19. *Ex quo contra*, atque Primarius etiam Complutensis Professor Martinus Albiz Augustinianus d. 7. de Scient. sect. 5. n. 6. & sect. ult. Imo ex ipis illis Dominicanis in suis illis Cathedris Professoribus, qui insigniores habiti sunt, nostræ huic doctrinæ adhaeruerunt, ut Mag. Ioan. Gonzalez Albelda recitato loco, Mag. Laurentius Gutierrez, Mag. Biedma ad Almeriam denum Episcopatum assumptus: cuius rei præter nos oculati testes sunt quicumque Complutensem Academiâ per ea tempora frequentauerunt: in qua nemo fere etiam scholasticorum, nisi è nostris Valquez doctrina respiciat. Lorea vero, & Montefinos, qui in nonnullis à Valquio discesserunt in re hac ad præfinitiones determinatiis spectantes, ipsi consenserunt omnino, ut vidimus, ac inferius videbimus.

CERTAMEN II.

Æque contra easdem Thomisticas prædeterminatiuas præfinitiones Hispaniæ Academia relique pro nobis pugnam. Vbi de delatione S. Inquisit.

1. De Salmantina Academia, quod Thomistis hac in re fauerit, fauetque, nec firmis, nec veris testimoniis, sed cursu Theologicis, & Fr. Ioann. à S. Thom. conueniunt: sed ipsi potius illam aduersatam semper fuisse, aduersusque nostris firmius ostendimus. Et in primis, cum contra auxiliorum efficaciam, scientiamque mediam (quæ apud Vallisolanum S. Inquisitionis tribunal tentata ad nos eius delationis exitu suam ea Academia (quæ non est ac proinde iudicium eius in primis petendum) Mag. Augustinus Augustini Antolinez Primarij eius vniuersitatis Professoris Theologi, postea, ad Archiepiscopatum Compostellanum ob eximiam, & litterarum, & virtutis excellentiam assumptus, qui nec sine miraculorum splendore viuis excoluit. Cum enim licet tandem Romæ, Molinæ concordia ad aduersariis motam audiret, hæc in-

ter ad Mag. Gregorium Nufiez sui ordinis pro Lusitania Procuratorem in vrbis scriptis Epistola data Salmantica die 12. Augusti, anno 1606. [Hoc autem velle Paternitati fidenter testari. Eius opiniones in hac Academia, & in hac nostri ordinis Provincia tanto cum plausu admittas, ut vix sit, qui alias vel legat, vel deiciat de me id affirmare valeam, postquam liber Molinæ publicum accepit, mihi, & in lecturis, & in oppositionibus, & in quacumque litteraria exercitatione plurimo adiumento fuisse: æquumque est, ut viri omnes docti libro cunctis tam vtili faneant. Et ita velle, Paternit. obnixè deprecor, ut, si ipsi hæc commendetur Censura idipsum faciat: non me tantum gratia, sed propter omnes, qui studijs impense vacant. Et quidem, si V. P. attente perlegat, vix subtilius aliquid reperitur sit, quod non in suis lecturis Mag. Fr. Ludouici Legionensis infirmaverit. Illud etiam V. P. admonero: si hinc ad Generale capitulum nostrum profecti essent, eius opiniones defenderent: quæ quoniam in nostra provincia communes, æque ferme causa nostra acque ipsius, &c.] Eadem item die P. Ioanni Baptistæ Piambino eiusdem ordinis Procuratori Generali in vrbis de Molinæ concordia rogatus respondit: Licet mihi, nisi ex scriptis, cognitus non sit Molina, mihi persuasum est ex doctissimis libris esse, qui hoc sæculo prodierunt, ex quo ad Theologos plurimæ utilitates manant: cuius, et si mole exigui, scriptor esse mallem potius, quæ aliorum magnorum voluminum, quæ non vulgari in pretio habentur. Ego eo maxime vtor, cum ad prælectiones, tum ad quæcumque scholarum argumenta: ac proinde, tanquam Magistrum, & Doctorem meum colo: quod video à quoquo, ut ingenio præstantior est, fieri in hac nostra Provincia eius doctrinæ plurimum deferretur: quam & in lecturis, & in Theosis propugnare: & iuxta quam Philosophiæ Magistri concursum causa primæ cum secundis declarant.] Multaque in laudem ingenij, & scriptorum eius de iustitia, & iure, & suo, & ex aliorum iudicio persequitur. Nec nostri solum amoris, & fauendi, quasi in arcto politis amicis, studio, sed ex animi seuerentia, & iudicio ea adeo illustrè virum scripserit, constat ex lectura ipsius de auxilijs vbi physicam prædeterminationem, ac subinde eius principium, præfinitionem prædeterminatiuam acriter infestat. Et de efficaciam, & infallibilitate gratiæ per scientiam mediam eiusque obiectum, nempe conditionatum futurum sic diffinit. 3. *Tertio dicendum est*, fatetur: [sane facili dicendi modus, qui fundamētum habet in Augustino, qui non semel ad præscientiam Dei refertur videtur infallibilitatem vocationis salutis nostræ, ut lib. de corrept. & grat. c. 7. Horum, inquit,] (nempe prædeterminatorum) [si quispiam petiit, fallitur Deus, sed nemo eorum petiit: quia non fallitur Deus. Et de dono perseue. c. 14. quibus beneficiis (nimirum gratiæ) certissime liberantur, quicumque liberantur: certitudo autem, & infallibilitas ad cognitionem pertinet.

2. Præfatio Illustrissimo, ac Venerabilissimo Primario Salmantino Professori Antolinez in Cathedra successor, Magister, etiam Augustinianus, Basil. Legionens. tract. Lecturæ sue victimæ de auxil. d. 5. dub. 3. toto physicam prædeterminationem instantè confutat primo: [quia superfluit cum non requiratur ut compleat potentiam in genere causæ efficienti, nec, ut determinet illā: & quoniam sequeretur processus in infinitum: cum ad illam qualitatem alia necessaria, & ad hanc altera, & sic de cæteris absque fine. Secundo: quia ex eo sequitur, illi, qui peccat, quoniam non habuit qualitatem vltimo completem voluntatem per modum principij, non habuisse sufficiens auxilium ad non peccandum: & consequenter per ipsum non exegisse, quod peccauerit: quæ sunt absurda. Hinc sequitur quoque impossibile esse legis obseruantiam non habenti illam qualitatem, quam tamen non habere in ipsius potestate non est: & proinde superuacaneas esse illas Dei voces per Zachariam c. 1. Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos. Vt quid enim Deus clamat, si negat mihi vltimū complementum virtutis necessarie in actu primo? Item iniquitas esse Dei quærimonia. Itai. i. iudicare inter me, & vineam meam, quid ultra facere debui? Vt quid enim torquerimonie, si Deus non complet vim actiuam in actu primo, sine qua impossibile est operari? Triplique adhibita responsione, [quod absque ea prædeterminatione ad se requisitum ad posse, et si de se requisitum ad operari, quia

M m m 2 hominis

hominis negligentia, quod eam non habeat deputetur 3. Quod operatione auxilij, quae in genere efficientis illo posterior est, in genere vero causa materialis ipso prior, non se homo prius disponat: cas refellit. 3. [quia valde difficile apparet voluntatem sub ea qualitate efficaci non posse dissentire, nisi in sensu diuiso. Huic enim doctrinae obitare videtur Tridentinum sess. 6. cap. 5. & can. 4. valde auerfatur. 4. sub gratia efficaci posse dissentire voluntatem, nunquam tamen dissentire, sed infallibiliter consensuram, & libere: quia ne tunc quidem deficit illi iudicium indifferens, quod est radix libertatis.] Querit enim ab his: [an natura dissensus repugnet cum illa qualitate efficaci simul existere, vel non? si repugnat: ergo sub gratia efficaci non est potentia ad dissentendum: si vero non repugnat, contradicitur alteri parti quam docent iidem Doctores. Deinde oppono (quod prudenter dixit M. Ioann. Ioann. Gonzalez Dominican. 1. p. q. 58. sect. 1. n. 4.) cum dicitur stante indifferencia iudicij non posse necessitari voluntatem physicam praedeterminationis qualitate, necessarium est, quod talis ponatur qualitas esse illa quae non pugnet cum ipsa indifferencia iudicij; alias erit repugnantia in adiecto, dicere voluntatem esse liberam per indifferenciam iudicij, & esse praedeterminatam per qualitatem physicam, quia si ita qualitas ita determinet voluntatem, ut in quacumque occasione semper sit efficax, & nulla possit dari occasio, in qua non habeat effectum: ergo cum illa non stat libertas, quae provenit ab indifferencia iudicij, & apponit exemplum de Christo Domino, qui non poterat non adimplere praecipium moriendi, licet haberet iudicium indifferens honestatis mortis ob mandatum Patris; & mali ob repugnantiam naturae, & portionis inferioris. 5. Salebrosam iudicat, quod auxilium, quod semel est efficax, in quocumque, & semper sit efficax. Nam alias non esset orandum Deus pro gratia externae protectionis, & ne graviter tentari nos sineret, sed solum, ut daret qualemcumque qualitatem praedeterminantem: nam hac data, quod sit gravis, vel levis tentatio parum refert. Rursus non magis laudandus esset Deus in eo, qui de gravi tentatione victor evasit, quam, qui de levi. Ac tandem aduersariorum argumenta diluit, nullaque consideratione digna esse concludit. Et Relect. de necess. grat. p. 1. cap. 11. n. 3. triplicem scientiam contingentis pro triplici eius statu possibilitatis futuritionis conditionata, & absolutae, quia, inquit, ante scientiam simplicem intelligentiae, & conditionatam, & absolutam praesupponitur obiectum cognoscibile iuxta statum, quem illa scientia perit. Possibile ante scientiam simplicem, & conditionate futurum ante conditionatam, absolute futurum ante scientiam visionis: licet scientia simplicis intelligentiae sit prior futuritione conditionata, & utraque sit prior futuritione absoluta, & dirigat actus divinae voluntatis: quare, & omnem huius actum antecedit.

3. His sane, sicuti in eius primariae Salmantinae Cathedralis regimine, ita etiam in sententia hac nostra praevit Mag. Ioann. Alphonsus Curiel in suis controuersis, quas praelo, Cathedra Emeritus, excoluit, & auxit, ut constat ex praefat. ad Lectorem Magistrum Fr. Galparis de Liendo Benedictini, qui de earum impressione curauit: ubi dicitur, *ut pote in ultimis laboribus sapientior factus, scriptum superare videtur*, controu. quippe 7. alias 1. in c. 4. Sap. art. 4. n. 1. & controu. 2. in c. 1. epist. 2. Petri, ad id: *fatagite, ut per bona opera*, a n. 208. & a n. 234. physicam praedeterminationem, ac de sefe efficaces praedeterminationes praedeterminatiu magno rationum impetu qua tit. a c. 1. 2. q. 79. art. 2. dub. vii. §. 2. concl. 2. eam ad materiale peccati oppugnat, generalia physicae praedeterminationis ad actus quosvis humanos principia subuertens. Vnde falsitas deprehenditur historice illius, quam obtrudere conantur Ledesma de auxil. d. 2. affini, de Scient. furor. conting. diff. 2. §. Hanc sententiam, Alvarez opusc. 3. respon. lib. 7. cap. 1. n. 10. curfus Theologicus Discalceatus Carmeli Salmantini tract. 3. de Scient. d. 10. dub. 8. n. 109. Nempe Curiel extremum lectionis suae anno cum quaestionem 11. 3. par. 3. Thom. commentaretur sententiam controuersiarum retractasse de quo noster Soar. c. 1. de grat. prologom. 2. c. 1. n. 8. rumorem tunc esse, sed nondum a se examinatum ait. Sed cum controuersiarum opus postremus eius labor fuerit, postquam lectione solutus, radeque donatus fuit, ut vi-

dimus; etsi ultimo lectionis suae, vel potius penultimo oppositam tenuisset sententiam in manuscriptis in politiori ad praelum controuersiarum opere, quod maturiori aetate, scientia, & otio limauit, illam reiectasse, nostramque secutum esse euidentissimum est. Accedit Curiel opposito loco ad art. 1. de Scient. Thandi agentem (vbi et eius manuscriptis, & Mag. Ledesma proxime constat) solum docuit propositionem de futuro contingenti fixam, & determinatam ex parte obiecti veritatem non habere. At verò si praedeterminationes de sefe efficaces, ac physicas de sefe efficaces, praedeterminationes admitteter, haud quaquam propositionibus illis certam, ac determinatam ex parte obiecti veritatem, aut falsitatem absolute negaret: quemadmodum futuris a causis necessariis, ne aduersarij quidem absolute negant, sed solum independentem ab eius praedeterminatione, & praedeterminatione: quare, ut summum sensisse Curiel ibi dici posset, quod de primis scientiae mediae sub his vocibus Authoribus Molina, & Fonseca (quorum primus 1. p. q. 14. art. 13. d. 17. & Secundus lib. 4. met. c. 7. explanans text. & 3. infit. dialecticar. c. 6. quod determinatam etiam veritatem, aut falsitatem propositionibus de futuro contingenti negauerit) scilicet in seipsis cognosci adeo euidentius futura ab aeterno infallibili veritate non posse, sed vel solum per supercomprehensionem, ut Molina proxime d. 49. & 50. & Beccan. t. 2. summ. Theolog. c. 10. q. 9. vel in alio medio (quod praefinitio, & praedeterminatio physica, ipsi semper inuisa, non sit, ut nostri Recentiores aliquot censent) ab ipso non explicato. Vel scientiam solum coniecturalem Ledesma, & Thomistarum priorum iam ab eis, & Theologis reliquis ablegatam (quod non, nisi graui Curielis deiectione, nulloque itatae iam Thomisticae doctrinae emolumento dici potest) in Deo circa futura contingentia admittit, ut Ledesma gloriatur. Vel tandem sensisse, Cognoscei. In tali vocationis modo, quia Deus voluntatem suauiter durat, infallibiliter tamen indeclinabiliter, & insuperabiliter ex aptatione, & contemperatione vocationis cum illa, & connexionem, quae est inter intellectum taliter proponentem, quae posita infallibiliter, & indeclinabiliter: libere tamen voluntas operatur, quod, quam longe abest a physica praedeterminatione, praefinitioeque de sefe efficaci praedeterminatiua, pater. Solumque in sententiam Mag. Ioannis Gonzalez 1. p. d. 58. sect. de morali praedeterminatione, de qua cert. ult. recidit.

4. Verum, ut dixi, Mag. Curiel nihil de medio, & modo, quo Deus futura contingentia praenouit, ac veritas contingentium determinata ex parte obiecti neceretur exprimit. Recitata verò verba sunt Magistri Basilij Legionensis pro nostra sententia recitatae de prompta excitata relect. de necess. gratiae, 1. p. cap. 9. n. 3. & §. 3. n. 13. in cuius capitis initio ait sibi Magistrum Antolinez in hac congruitate vocationis praerulisse: pro eaque citat Leonardum Coquam in notis ad cap. 12. de ciuit. c. 9. & manuscripto de auxil. d. 5. dub. 1. init. refert pro ea Ludouicum Legionensem lectionem de lib. arbit. Mag. eiusdem ordinis Petrum de Aragon 1. 2. q. 83. solut. argum. Vasq. 1. p. d. 92. & 98. c. 8. n. 36. & 1. 2. d. 26. c. 5. n. 27. & Ioannem Gonzalez proxime. Ceterum, cum locis recitatis ex illis relectione, & manuscripto physicae praedeterminationem, ac subinde eius praefinitionem omnino repellat, & manuscripto de auxil. d. 4. dub. 1. multifariam probet decreto Dei de sefe efficaci, & independenti a nostra voluntate libertatem euerit: & d. 4. dub. 4. sine dicat, *ad solam opinionem probabilis esse, & cum magna probabilitate sperit satisfecisse argumentis, quae in contrarium adduci solent*, & citata relect. de necess. gratiae c. 10. n. 8. sententiam nostram saepe a se doctam publice testatur: quia comparatione facta cum opinionem constitutentem qualitatem physicam, (& quod tantumdem est praefinitionem praedeterminatiuam) longe probabiliorem indicauit. Nescio quo pacto ad Dominicanos tandem fuisse censei a sano homine possit. Praeterea ex congruitate illa, & attemperacione cogitationis ad voluntatem in actu primo, quam ex ipso reulimus, & nobis aduersarij opponunt cum eam congruitatem vocationis in actu primo, & Vasq. citatus, & Meratus tract. tionis in actu primo, & Tannerus d. 16. de grat. q. 2. dub. 4. de grat. d. 6. sect. 16. & Tannerus d. 16. de grat. q. 2. dub. 4. n. 64. & alij ex nostris, & Alfonsi Mendoza, Augustinian. qu. 7. scholastica n. 14. concl. 6. qui maxime physice praedeterminationis praefinitionis, & qualitates determinantes scientiamque

scientiamque mediam purissimam tuncur, cuiusmodi congruitatem antecedentem vocationis, & scientia proinde media conditionata consensus futuri ratione independentem laudem, ea vero admittit aliqualem connexionem, & infallibilitatem cum assensu voluntatis concedi potest moralis nempe, non physica, & metaphysica. Cuiusmodi in medio scientia physice, ac metaphysice infallibilis (qualis diuina scientia) omnino debet reperiri. Quare, cum nunquam doceatur diuinam præscientiam contingentia futura, siue conditionata, siue absoluta in congruitate illa, seu attemperata, siue in sic attemperata cogitatione, & vocatione in actu primo voluntatis, tanquam in medio omnimodæ infallibilitatis diuinæ scientiæ apto, inniti, de connexionem illa morali solum, & cui difficulter quis renuat, ac subinde morali etiam infallibilitate annuat, intelligendus Mag. Basilij Legionensis sit. Maxime cum non aliis de causis physice prædeterminationem, præfinitionemque prædeterminationum necessariam ex parte actus primi ad operationes voluntatis nostræ semper reiecerit quam oblationem libertatis ratione antecedentis illius connexionis, & infallibilitatis physice, & metaphysice futuri consensus sub illa. Denique id ex oppositis nobis Basilij verbis quomocumque intellectis, colligitur aperte: cum nunquam necessitatem consensus ex congrua vocatione, & auxilio efficaci in prædeterminatione physica, siue præfinitione de se efficaci constituisse: quare neque unquam a nobis, & a se ad Thomistam transiisse; imo vero, etiam tunc, cum sui a nobis diu amicitissimis, ac benedictioribus alienationem ea doctrinæ suæ constantissimam, quia nostra erat, mutatione testari voluit, tamen cum dominici causæ non potuisse non præferre, nec per profundum eius ingenium licuisse a nostra sententia deficere, cum veller, sed solum vocibus illis congruitatis vocationis de se, ac independentem a scientia, & futuri ratione conditionatis aliquid sonare, quod videretur a nobis abscedere. Cum tamen reipia intra nostrorum sententiam maneret, qui cuiusmodi congruitatem intrinsecæ attemperatæ vocationis ad voluntatem non negant. Sed congruitatem talem, cui voluntatem reluctari omnino, & physice, & metaphysice repugnet.

5. In nostris etiam castris contra præfinitiones, & qualitates prædeterminationis hæc, strenue pugnavit, Augustinus etiam, Mag. Franciscus Cornejo, & ipse quoque Primarius Salmanticus antecessor: qui totam doctrinam de auxiliis, & scientia media cum suis, ut autem incidentis, annexitibus, & connexibus amplexus lectura de scientia Dei d. 5. dub. 3. subiecit. [Ex sane non video, quam ob causam Thomistæ voluntati tanto conatu illi obstitere. Siquidem neque Diuus Thom. aduersatur; quinimo in ipso non leue habet fundamentum, ut mox ostendamus; & in Diuo Augustino fere irrefragabile: & quod caput est in sacra scriptura minime contemnendum. Adde quod quamvis dæremus negantem partem esse veritatem, non ob id hæc foret reicienda. Est enim, semperque fuit controuersia de liberi arbitrii cum gratiæ donis concordia valde difficilis: in qua explicanda prima Christianæ religionis ingenia insudarunt: vixque sibi ipsis satisfecerunt: ut proinde gratiæ sint habenda iis, qui retenta fidei sinceritate, sanctorumque Patrum doctrina, præsertim Augustini (qui Princeps in hac palestra fuit) nouam aperuerunt viam. Aliud etiam Salmanticæ Academiæ lumen, & sui ordinis S. Bernardi præcipuum ornamentum Reuerendiss. & Illustriss. Mag. Fr. Angelus Manrique, eiusdem Primariæ Theologorum Cathedræ Moderator lecti, d. auxil. dis. 6. cap. 1. supponit primo in Deo scientiam futurorum contingentium ac statim, [Secundo etiam ex dictis præsuppono non cognosci in decreto. Tum, quia in eo nihil certum est peccata, ut minimum, non cognosci: quippe quæ a Deo non nisi ad exigentiam arbitrii decernuntur; & tamen nullus hæcenus distinxit inter bona, & mala, ut hæc, nisi absolute futura non cognoscantur, seu illa. Tum, quia decretum illud absolute nihil, & efficax tolleret libertatem, aut saltem diminueret eam, ut iam ostendimus. Tum denique, quia admittibile proculdubio est, & sola necessitate cogente dictum, Deum circa quemcumque hominem ex infinitis possibilibus infinitis infinita decreta multiplicare, quæ nulli profus vlti sunt futura. Vbi, & si de decre-

tis absolute subiectiue, & obiectiue conditionatis, quæ ad contingentis conditionati futuri rationem, & scientiam Thomistæ requirunt, loquatur; tamen generalem rationem relegandi a Deo omnia actionum liberarum decreta ad tuendam eam in quouis statu, libertatem expresse. Sui huic doctrinæ concordat hic doctor eamque fufius iterum dedit lectura de scientia Dei diff. 7.

6. Ne vero eam sententiam Primariæ solius Cathedræ Salmanticæ fructum esse arbitreris, in eandem etiam doctrinam Vespertinæ Cathedræ Salmanticensis Magistras, quasi hæreditario iure, succedere ostendamus, & in primis Augustinianus Mag. Ioannes de Guenara, qui eam Cathedram rexit nostræ doctrinæ adhaesit, ut testatur eius in id muneri successores, Mag. etiam Augustinianus Alphonsus Mendoza quæst. 7. scholastica ex quolibet fine, qui eam doctrinam vberimè ea quæst. sæpe docuit num. 4. & 16. ad 3. argum. & 5. ex his expedita, & 5. Non est vulgaris. Et num. 18. ad 5. argum. & concl. 5. num. 13. & 5. Adde prædeterminationes physicas, (ac proinde determinatiuas præfinitiones) chymicas, & fictitias appellat, & 5. Denum eas ait a doctores Theologos falsitatis. Ex quibus constat quod sensu præstantis doctrinæ, & ingenij vir eadem quæst. concl. 4. num. 12. asserat probabiliter dici posse nunquam repræsentari creaturam aliquam, ac proinde, neque futurum contingens in Deo posse, sine ordine ad diuinam voluntatem. Ibi enim solum voluit, in nullo statu veritatem aliquam, seu cognoscibilitatem creaturæ, adhuc contingentis conditionatæ futuræ, absque Dei decreto esse posse quare neque independentem ab illo cognosci: quia creatum nullum absque Dei voluntate potest consistere; ut vero Dei voluntatem illam efficacem de se erga contingentia esse debere: aut absolutam ex parte actus erga contingens, quod sub aliqua conditione foret, minime docuit: quare id solum docuisse censendus est, quod repetitur a se toties, & adeo proximè doctrinæ consentaneum est: nempe ut creata omnia contingentia sine, & subinde a Deo cognoscantur, Dei voluntatem, non autem prædeterminationem, & efficacem consensus, neque absolutam ex parte actus ad id, quod solum conditionatè est futurum, requiri: quemadmodum neque ad id, quod solum est possibile; sed opus esse voluntate Dei de se inefficaci proportionatè ad statum contingentis: absoluta scilicet ad absolute futurum, & in hypothese cum reliquis requisitis, & necessariis conditionibus ad futurum conditionatè. In horum locum, & Cathedram, nec minus in sententiam successit omnigena sacra literatura ornatissimus eiusdem Sodalitij Mag. Ioan. Marquez, qui, cum censuram doctrinæ de concordia gratiæ, & prædeterminationis cum nostra libertate per Molinam vulgare, ad sedemque Apostolicam delata Reuerendo sui ordinis Generali in vrbe Procuratori memorato Patri Ioanni Bap. Piambino à Summo Pontifice commissam cognosceret, epistolam misit: in qua ex sua, & R. P. Mag. Petri Manrique ordinis etiam sui (qui eadem tunc ad illum scribebat) imo & totius doctissimi sui conuentus Salmanticensis communi sententia, & Molinæ ingenium, & doctrinam magnopere commendat vniuersim: eiusque de præfata concordia causam perillustri illius conuentus etiam esse significat; & mox speciatim addit quod ad punctum de physica præmoratione spectat: arbitrio citra controuersiam esse, nunquam à S. P. N. Augustino cognitam fuisse, nec ei in mentem venisse: & quod solum videtur requirere ad consensum voluntatis, (liberum nempe) primam cogitationem, quam ipse vocat congruam, ex parte intellectus, & ex parte voluntatis metum amoris, vel timoris in deliberatum: & cum his, quæ præueniunt, & præcedunt. Ex parte Dei statim voluntas cooperatur gratiæ præuenienti, & excitanti; & alia præfinitio physica semper mihi visa est dura, & periculosa, & quam sancta Tridentina Synodus non admittit, ubi agit de cooperatione nostræ voluntatis cum gratia efficaci Dei. Commentaria etiam P. Vazq. in 1. p. hic magnificunt: & ita non deerunt Zoili ut nunquam hominibus excellentibus defunt. Si fortè alicuius propositionis, quæ deferatur ad suam sanctitatem, v. Paternitas senior nominetur, rogo, quam vehementer possum, ad-

M m m 3 fauceat:

hac vrbē, propugnabatur: nempe in generalibus capitulis Benedictinorum, & Minoritarum: & idem fecissent in Capitulo generali fratrum Mercenariorum, nisi Mag. Zamel impedivisset. Quam etiam defendi in capitulo generali Camelitarum apud Madritum, dum ibi versaret, aspexi anno 1597. & in nullo meum quod physicas prædeterminationes tuerentur: & de præfinitione ad actum peccaminosum committere male indicatur.

9. Deditus his Primarij Vallisoleiani Professoris verbis plus multo, quam promissus. Neque enim tantum pro doctrina nostra Pincianam universitatem, sed & reliquas Hispaniæ Academiæ recenset, quod autem de illa, & de Thomistarum (è quorum schola de reliquo ipse erat) adversa suum iudicium fuerit his immediatis subiunxit. [De me ingenue fateor, V.P. (licet sim discipulus. Patrum Dominicanorum, & eorum ordine non mediocriter colo) nunquam potui cum illis has physicas prædeterminationes admittere: & ita oppositum publice sepe defendi: & hoc lecturus sum anno. Non enim percipere valeo, quomodo cum illa præmotione consistat determinatio Concilij Tridentini sess. 6. c. 5. can. 4. ubi manifestè docet voluntatem posse resistere, etiam in sensu composito: nam vocabulis dissentire, & abdicere sensum compositum denotat: & c. 6. aperte decernit, Deum non esse causam peccati: & his nunquam, obsecraui, digne satisfieri. Nec enim satis concipere queo; in quo hæc prædeterminationes differant ab errore Calvini, quo Ecclesia tantum hoc æquo perurbatur: nec qua forma per eas consutari possit. Quare observabam ab inferioribus hæresis nostræ scilicet impugnatoribus (quales Bellarminus, & Stapletonius) pro eadem ferme haberi sententiam cum Calviniana: utque multo magis in his, quæ spectant ad actus malos. Nam, vt relati duo, & alij controuerfite suggerunt Calvinus, & eius affectus non adstruebant, Deum esse causam peccati: quo ad formale eius, sed solum, quoad materiale: licet Catholicis per consequentiam inferant, eo ipso futurum, & causam actus pravi quoad formale: quod, & ex his etiam præfinitionibus modo, quo ponuntur, sequi videatur. Insuper me confirmat in auestione, quam habeo Eucientia admittentis præfinitioni actum peccaminosum secundum materiale, quod his diebus perperexim à S. Inquisitione quadam gravissima delicta puniri, & quadam doctrina valde noxia, quæ multis viris doctis, & grauius ex his, qui aderant, appendicula quadam videbatur opinionis introducentis promouere Numen corda hominum ad materiale peccati. Molinæ librum ab hominibus doctissimis conspecti summis encomiis efferi: quem ego attente perlegi: & licet forsitan quadam in eo melius dici possint, sed re vera nihil occurrat, quod expunctione, aut censura dignum sit: multa autem, quæ magnam laudem promerentur. Et quamvis eius sententia re ipsa satis prisca, & vetus sit, quam esse Beatorum Augustini, & Thomæ pro indubitato habeo, intelligo tamen ipsam primum existisse, qui distinctius, & fufius eam tractant: & cum maiori robore: & scio eos, qui contra hæreses dimicant gratias referre ob ministrata arma aduersus ipsas: quæ sunt causæ, vt pro opinionis primo auctore habereetur, & ob hanc ipsam causam, quamvis in eo aliquid eluceret, quod purgatione dignum esset, putarem differendum in aliud tempus castigationem: ne, si hac ætate fieret Calvinistis vanæ aduersus Catholicos gloriationis aola daretur: & scholæ non modicum detrimentum pareretur. Certe quæ contra illum obijciuntur non multi ponderis sunt, & facile solvuntur: Auctoritas virorum, qui his particulares respectus misceri, quos penetrare non est difficile. Addo in quæstionibus tam acutis, & subtilibus non omnium esse, licet pro doctis teneantur, sanum iudicium: quem ferre hæc habui, quæ dicebam, vt V.P. mandato obfacer. Ex Vallisoleto, die Octobris 17. anno 1600.

10. Et licet obiter Primarius hic Vallisoletanus pro nobis reliquis fere Hispaniæ vniuersitatibus recensuit Græuensem, Scutalensem, Beaticensem, & Siguntinam. De Valentini vero celebri etiam Academia certum omnino est totam semper nobiscum ea in re sensisse. Cum enim his in Hispania mota contra Molinæ concordiam fuit, ea Academia Professorem Augustinianum insignem

habuit, qui & è communi sui ordinis sententia, & è Patris Molinæ, & præcipue Gabrielis Vazq. obseruantia omnes Professores, & sua auctoritate, & firmissimis argumentis in nostris, & suis partibus tenuit. Excidit sanè eius nomen vti iam diu plura alia memoriæ affolent meæ, ni scriptis inuener. Et sanè neminem, si Dominicanos excipias à nostris in ea Academia partibus, nunc etiam, defecisse, oculatus testis est noster Borruil. d. 5. de scientia media sect. vlt. citans Illustriss. Ludouicum Crespi ex Professore Primario Valentino primum Orientem dein Placentinum Episcopum lecturis de auxil. scientia, & prædest. Ioseph Verge Primarium etiam eius Academiæ Magistrum lecturis totidem. Melchiorum Fuster cuso de volunt. tract. n. 583. Bonau. Guerau. Chrysostomum Rojo, & Castely ad sacras insulas assumptum lectura de scientia.

CERTAMEN III.

Quid à Sede Apostolica, & sanctæ Inquisitionis tribunalibus tentatum, actumve re super hac, referatur.

1. Hic denique apponere libet, quæ de doctrina nostra prædeterminationis præfinitionibus aduersa, quam, & dante, & fauste obstericant Deo scripturæ, Patrum, & veterum scholasticorum sententiis grauidum Molinæ ingenium in puram edidit lucem, à Sede Apostolica, & fidei quaestoribus iudicata sunt. Et quid demum post longas cum aduersariis disputationes coram Clemente VIII. & Paulo V. de ea statutum à Sede Apostolica fuerit, ne aduersarij quidem in dubium reuocant: cum etiam ante conclusam causam de variis accusatam sententiam nostram Clemens VIII. eam defendendi, & vbivis studiorum, & gentium edocendi Orthodoxis doctoribus copiam fecerit amplissimam, vt Augustinianus Mag. Ioan. Puteanus Thom. Ioseph. Academ. Regius Primar. Professor hic testatur in 1. 2. t. 1. q. 111. dub. 4. init. [Dux sunt de hac re extreme sententiæ, quarum neutra est de fide. Clemens quippe VIII. de hac re consultus fecit potestatem defendendi quamlibet: modo tamen alteram nulla notaret censura.] Et doct. Sorbonius Andreas Duallius Regius Parisiensis Academ. Professor t. 1. in 1. 2. tract. de grat. q. 4. sub init. [Et quidem, cum à Clemente VIII. doctorum examini relicta sit cum moderatione, qua neutra opinio hæresis, erroris, temeritatis, alteriusve qualificationis arguatur, ab omni asperiori dicto sedulo abstinebimus.] Cuius decreti, & facultatis, & moderationis meminit Dom. Mag. Petrus de Ledesma Salmant. Theologus, Vespertinus Professor præfat. ad tr. de auxil. & si ex falso quodam testimonio Card. Madrucio imposito referat [Dominicanis, vt veris Discipulis S. Th. absolutam fieri, ac sine vlla limitatione suam doctrinam sequendi à Clemente VIII. fieri facultatem: nostris vero à S. Thom. [Hac in parte alienis suam etiam sequendi, taliter tamen, quod sanam, & Catholicam doctrinam in omnibus doceant.] Hæc tamen in nostrorum æquum ficta, dedecus in ipsos conuerterent, nobisque auerent laudem, si vera fuissent, siquidem & nos non solum de Dominicanis recentibus, sed, vt de S. Thom. auctoritate maxima ita accusatos vicisse monstrarent, vt hac in re eius sententia decreto Pontificio ab omnibus scholasticis, & Academicis (quibus nostram sequendi data ibi copia fuit) pessumdari posset. Atque insuper, cum nihil doctrinæ nostræ eo decreto notatur, sed tota docenda relinquatur, eam in omnibus sanam proflus, & Catholicam esse expressis verbis doceret, Dominicanis vero in S. Th. gratiam suam defendere permitteret: nihil de eius sanitate, vel infirmitate expressè saltem decernens. Sed certe, neque S. Th. auctoritas, id vnquam patietur, nec societas nostræ in Angelicum Præceptorem obseruantia gratus ille triumphus extitisset: gaudentque non ita magnum cum fuisse: neque nos minus ea in doctrina veros S. Th. discipulos à Clemente declaratos. Sed quoniam præciatim, & Augustini ex S. Th. testimoniis nostram doctrinam per omnia tunc probauimus cum rei, & accusari de illa ab hisce Dominicanis essemus, & hos causa cecidisse, & nostræ doctrinæ à Sede Apostolica